

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 20 kor. | Negyed évre — — — 5 kor.
Fél évre — — — 10 " | Egyes szám ára — — 40 fill.
Nyilttér soronként 3 kor.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzüldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.
Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Wilson elhagyta Európát.

Az eddigi híradások szerint Wilson elhagyta Franciaországot, hogy a George Washington fedélzetén visszatérjen hazájába. Az elnöknek a kongresszus miatt vissza kell térnie. De hírül adják azt is, hogy kétséges, vissza fog-e jönni még, miután esetleg kénytelen lesz sokkal hosszabb ideig maradni Amerikában, sem hogy visszatérhessen. Bizonyosra veszik azt is, hogy távollétének idejére senkit sem fog megbizni helyettesítésével. Ez merőben felesleges volna is. Wilsont különösen most igazán csak Wilson pótolhatja.

December 6-án indult az elnök Európába. Mintegy két hónapig volt itt. Azóta sokfelé megfordult és nem tulsokat beszélt. Bizonyára sok tapasztalatot szerzett, sokat informálódott, de nagy kérdés és különösen a mi szempontunkból roppant fontos kérdés, elegendő-e. Amiket pedig mondott, amennyiben tudomásunkra jutottak, nincs okunk aggodalomra, hogy az elnök a nagy vizen túl és innen két különböző személyiség. Eddig még ugyanaz a személyiség, nem fogalom, aminek eddig is tudtuk és gondoltuk.

Két hónap alatt az elnök bizonyára leadta ide át a maga varázslatos egyénisége súlyának, befolyásának javarészét abba a serpenyőbe, mellyel az igazságot fogják mérni. Most el kellett mennie. De ha elment, szeretnők hinni, nem kétségek és bizonytalanságokkal lelkében szállt ismét hajóra. Hogy nem könnyű csatája lesz, előre tudtuk és az azóta történtek csak megerősíthették ezt a feltevést.

Mert hiába az új világ unos-untalan emlegetése, még mindig vannak, akik a saját ér-

dekük szolgálatát a szerint mérik, hogy mennyire képesek másoknak ártani. Ez annak a kalmári, sivár és lelketlen világfelfogásnak az ideológiája, mely a jót és rosszat, a hasznot és kárt szorosan kontingentátnak tartja a végzet keze által az emberek között, mely szerint ha magamnak használni akarok, okvetlen másnak kell ártanom. Még mindig vannak a nemzetek közt is, melyek a saját nagyságukat és virulásukat csak mások kicsinysége és szenvedése mellett tudják elképzelni.

Most elment, hogy visszatérjen. Mert ezt biztosra vesszük minden ellenkező kombináció dacára is. Egész munkát még nem végzett, felúton pedig nem hihetjük, hogy megálljon. És hogy elvégzi, amire vállalkozott, nemcsak személyének rendkívülisége igéri. Az Egyesült-Államok olyan anyagi és erkölcsi erőt jelentenek, annyira érdektelenek az európai eseményekben, hogy leginkább kereshetik az igazi békét, rendet és igazságot. Cs. L.

— **A franciák Német-Ausztriának Németországhoz való csatlakozása ellen.** Az Evening Newsnak jelentik Párisból: A franciák előre érzik, hogy Ausztria Németországhoz kíván majd csatlakozni és a franciák részéről igen erős hangulat mutatkozik az ellen. Szerintük Németországnak katonai előnyeit még fokozná népességének Ausztria lakosságával való gyarapodása. Az ellenkező javaslat az, hogy dunai konföderációt alakítsanak, ezt azonban igen nehéznek tartják, mert kölcsönös ellenséges érzület mutatkozik az osztrák-Magyar Monarchiából alakult országok között. Sokan az osztrákokat azzal akarják eltéríteni a csatlakozástól, hogy különmaradásával mentesíti magát a háborus kár-

térítés kötelezettsége alól. A fanciának azonban ez a terv sem nyerte meg a tetszésüket, mert általában meg vannak győződve, hogy a békeértekezlet a volt Ausztria-Magyarország minden népét felelőssé fogja tenni a háborúért és a háborus kártérítésért. Hivatkoznak Nyugat-Virgína esetére az amerikai polgárháboru után.

Megalakult a zsidó Nemzeti Tanács.

Bukarest, febr. 24.

A bukovinai zsidók mint különálló nemzet, nemzeti tanácsot választottak, amely hivatva van a román kormányzótanáccsal tárgyalni.

A németek nem szerelték le a buvárhajókat.

Páris, február 24.

A tengeralattjárók leszerelésére kiküldött bizottság megállapította, hogy a németek a fegyverszüneti szerződésben megállapított időn belül nem szerelték le tengeralattjáróikat. A bizottság kijelentette, hogy amennyiben Németország 48 óra alatt nem hajtja végre a tengeralattjárók lefegyverezését, úgy az összes buvárhajókat elsüllyeszti.

A román imperium kiterjesztése az erdélyi iskolákra.

A román kormányzótanács — mint ő maga jelenti nagyszabeni sajtóirodája útján, — a megszállott területek iskolái fölött is átvette az imperiumot. Az oktatószemélyzetet — ki-

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

A térkép.

„Ágyucsőre tábornok világít,
Rajta irom ezt a kis lapot.
Még ma csöndes, holdas itt az éjjel,
Főnt az égen békés csillagok.
— Ámde srápnél robban, ágyu bömböl,
Amikor hazaér e pár sor...
Egyetlen, szép, szöszke fiacskám
Csókold meg helyettem, Édes, százszor!”

„Kis fiacskám, látod, ez a térkép,
És ez itten az orosz határ.
Zord mezőkön édes, jó apádra
Leskelődik százezer halál.
Kérve kérd az Istent, védje, óvja
S hozza vissza a te bús anyádhoz!...
... Kis fiacskám, egyetlen reményem,
Kulcsold össze kis kezed... imádkoz!”

Jó anyácskám, jaj de szép a térkép,
Nem volt ilyen szép játékom soha.
Mennyi sok szín, jaj, de gyönyörű ez,
Mennyi ország... úgy vágyom oda.
Ámde már oly régen nem mutattad,

Hol jár apa muszka határ szélén?...
Édesanya átkarolja forrón:
Mennyországról nincs térkép, szegénykém

Gács Demeter.

Gyóni Géza utolsó napjai.

Gyóni francia revütet is olvasott és egyik ritka öröme volt, amikor a Mercure de Franceban elismeréssel nyilatkoztak a poeta hongrois de la guerre-ről, a háboru magyar költőjéről. Angolul is megtanult a hosszú fogság szenvedése közben és áhitattal fordította a readingi fegyház csodálatos rabjának, Wilde-nek opálosan csillogó verseit. A németekkel nem igen érintkezett Gyóni, de néhány török fogolytársával őszintén rokonszenvezett. Egy török poeta is akadt ott köztük, ezt verssel köszöntötte. A fogolytábornak nagy és ritka ünnepe volt, ha néha magyar vöröskeresztes hölgyek vetődtek oda, így Forgács és Cebrián Mária grófnők és Huszár Andorin. Ily módon került Gyóni második háborus könyvének kéziratára Magyarországra.

Krasznajarszkban sokat irt és egyre jobban elmélyült a költő. A szenvedéstől mindinkább megszépült elfinomult lélekkel róta utolsó

verseit, olyan volt nagy, sötét szemével, sápadt arcával, a meghatottságtól remegő hangjával, mint valami fájdalmas, új magyar Krisztus. A fogolytáborban sokat vitatkoztak és politizáltak. Magyarok voltak, a pokolban is, Szibériában is, örök magyarok. Térképek fölé hajoltak és rendezgették, tologatták a piros és fekete országhatárokat. Gyóni Géza mindig a leghatározottabban ellene volt mindenféle hódításnak, annexiónak, a népek jogai mindenféle csorbításának és a testvértelen magyarság jövőjét a nemzeti demokrácia és függetlenség diadalában hitte és vallotta az apostolok lázas és szent fanatizmusával. Már nem gyűlölte az ellenséget, már minden elnyomottban, szenvedőben meglátta és sajnálta a testvért. Mikor a forradalom győzelmes márciusi vihara végigszántott az orosz pusztákon, városokon és falvakon, Gyóni Géza versei szabadabban és nyíltan jöhettek haza, az orosz cenzura nyugodtan átengedte őket. Sok keserűség halmozódott fel a háboru magyar énekésének lelkében, a przemysli pokol ágyutüzének fényében rettentően szomorú, véres igazságtalanságait látta meg a mai világrendnek. Krasznajarszki versei között vannak gyilkos erejű szatirák is.

véve azokat a keveseket, akikre nézve a román állami érdek kivételes eljárást igényelt — meghagyták továbbra is működési körükben. A magyar állami középiskolák is a jelenlegi személyzettel folytathatják a tanítást, csak a román nyelv tanítására fognak külön tanárt kinevezni.

A magyar nyelvet az összes román felekezeti és községi iskolákból kiküszöbölik, valamint azon nem gör. kel. iskolákból is, melyek körletében a románok többségben vannak.

A szász és magyar községekben változatlanul megy tovább a tanítás. Ezek iskoláiban a román nyelv tanítását nem tették kötelezővé.

Tanítóknak és tanároknak az eskü letételét nem teszik kötelezővé.

A megszállott vármegyéknek majdnem a felében revizorokat neveztek ki az állami tanfelügyelőségek élére, a nagyszebeni és kolozsvári tankerületi főigazgatóságokhoz pedig román miniszteri biztosokat rendeltek ki, akik a magyar állami főigazgató minden hivatalos közlését is ellenjegyzik.

A kolozsvári főigazgató mellé dr. Dragán Miklós tanárt tették.

Román megszállás alatt.

A helybeli erdőgondnokságok átvétele.

Múlt hó 27-én a román kormányzótanács által kinevezett Popovits Ottó erdőfelügyelő elnökle mellett egy bizottság jelent meg a szászvárosi kincstári erdőgondnokság hivatali helyiségében s felszólította a hivatal főnökét, Szabó Ignác erdőtanácsost, hogy a hivatalt adja át. Szabó erdőtanácsos hivatkozva a fegyverszüneti feltételekre ezt megtagadta. Popovits erdőfelügyelő kijelentette erre, hogy felhatalmazása van karhatalom igénybevételével is eszközölni az átvételt, mire Szabó erdőtanácsos

a hivatalt átadta. Az átadásról szóló jegyzőkönyvek aláírása után Popovits erdőfelügyelő Szabó Ignác erdőtanácsost — aki a kívánt esküt is megtagadta — az ügyek további vezetésével, míg utódja kinevezéséről intézkedés történik, megbizta. Ugyanezen bizottság a járási erdőgondnokság átvételét is megejtette. Itt a bizottságot a Kassára he-

lyezett Borbély Sámuel erdőmérnök, hivatali főnök helyett Nást a Péter kezelő fogadta, aki ideiglenesen megbízott az ügyek további vezetésével.

Az amerikai csapatok elmennek Fiuméből.

Laibach, február 25.

Egy fiumei távirat jelenti, hogy az amerikai csapatok elhagyják Fiumét. Most a fiumei őrszolgálatot francia, angol és olasz katonák látják el.

Károlyi képviseli Magyarországot a békekonferencián.

Budapest, február 26.

A tegnapi minisztertanács a Magyar-köztársaságnak a békekonferencián való részvételével foglalkozott. Elhatározták, hogy Párisban a magyar népkormányt Károlyi Mihály gróf köztársasági elnök képviselje. Károlyi maga fogja a munkatársakat kinevezni. Beszéli, hogy e munkatársak között Jászi Oszkár volt nemzetiségi miniszter is szerepelni fog.

A magyar kommunisták legyőzete.

Budapest, február 26.

Budapestben teljesen helyreállt a nyugalom. A kommunisták le vannak győzve, s Budapestben a helyzet ura katonaság, rendőrség és a hadsereg.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a Főtéren, Bács-féle házban

mészáros-üzletet

nyitottam, hol naponként mindennemű friss hus, zsir és szalonna kapható.

Szives pártfogást kérve vagyok tisztelettel:

Boér Árpád, mészáros

Néhány elégtételt is kapott a sokat küzdött és szenvedett poéta. Békéscsaba, Achim András városa, egy táviratban mandátumát ajánlotta fel Gyóni Gézának. De a költő nem fogadta el, mert Csaba kaphat annyi képviselőt, mint a tenger fővénye, ő azonban a szenvedő magyarság képviselője kívánt maradni mindhaláláig. Azután lassanként kezdett minden elborulni. A háboru végtelensége, a przemysli haláltánc emléke, a magányosság, a rabság, a betegség kikezdettek a különben is ideges, fáradt költő hanyatló életterejét. Hiába várta szabadulását, az árvaság lidércnyomása nehezült Gyóni Géza magányos lelkére.

Utolsó boldog napjai közül való volt az, mikor Pillich András bajtársának egy kis hazai ládikót hozott a gyér vasúti posta és annak mélyén egy szegedi újságlapot. Gyöngéd női kéz küldte ezt a lapot, amelyen egy vers volt. A halott legendája, Gyóni Gézának ajánlva. Az én versem, 1914. április végéről, amelyben a halott csukaszürke magyarok nem engedik aludni és győzelmének örülni a hatalmas Nikolájt.

Gyóni könnyes meghatottsággal olvasta a verset és azt mondotta társának. Ma boldog napom van.

De azután jött a betegség hóban, fagyban szerzett tüdőcsucshurut, jött Mihály testvére halála és Gyóni Gézának elborult a lelke. Széchenyi és Kemény Zsigmond végzete érte el őt, aki Petőfi és Körner végére vágyott. Nem evett, csak ha gyöngéd erőszakkal kényszerítették, nem beszélt napokig, majd dühöngeni kezdett, öngyilkos szándékai voltak, az ó-testamentumi próféták átkait kiáltozta a levegőbe. Betegségének tünetei maniákó-depresszióvá vallanak, a nagy háborus meg rázkódtatások kiváltották belőle az elmebaj, amelyre degenerált idegzetével különben is hajlamos volt. Élete utolsó pillanatáig hiven és önfeláldozóan ápolta derék bajtársa, Oszvár Péter honvédzászlós, csantavéri gazdálkodó, akinek a neve előtt tisztelettel hajtjuk meg a hálás emlékezés zászlaját. Gyóni Géza egy német tábori pap temette, a gyászbeszédet Zalán Gyula képviselő tartotta. Szibéria minden részéből özönével jöttek, mint bánatos fehér galambok, a megható részvételek a krasznójarszki táborba, az orosz éppen úgy siratta ezt a talpig férfit és kiszendett embert, mint gyászoló, árva bajtársai. A költő, aki 1914. nyarán a háboru költőjének indult a lengyel mezőkre, 1917.

nyarán, mint a nemzeti demokrácia és az emberi szolidaritás vértanuja esett el a becsület krasznójarszki mezején.

Én pedig ha Dosztojevskij népének valamely szegény robotosával találkozom a szegedi utcákon, eszembe jut a költő, és egy versének végére gondolok:

Szemünkben sápadt fényeket látsz

Ó érzed e a szemek szomját,

Bus pástortűzek égnek bennük,

Csupa bánat és csupa honvágy!

Egy tragikus magyarnak és egy fájdalmas embernek minden földi nyomorúságot szivére ölelő és minden földi igaztalanságot krisztusi haraggal korbácsoló lelke szól hozzánk Gyóni Géza utolsó verseiből. Többet közülök meg is semmisített, mikor elméje elborult. Akkor már csak a biblia igéit mondogatta, amelyek lelkében a gyermekkori emlékek erejével éltek, hiszen apja pap volt, ő is annak készült. Mint a magyarság és emberség papja halt meg, az ígéret földje előtt. Ez a Gyóni Géza kálváriájának hiteles története.

Juhász Gyula.

— Romániában újra megnyitják a német iskolákat. A román kormány, mint a Dáciának jelentik Bukarestből, megengedte, hogy a német iskolák újra megkezdjék működésüket. Az engedélyt ahhoz a feltételekhez kötötte, hogy az eddigi németországi és osztrák tanítókat el kell bocsátani és helyettük erdélyi szász, vagy bánáti sváb tanítókat kell alkalmazni.

Eine deutsches Fräulein zu 2 Mädchen auf's Land wird gesucht. Näheres in ung. Buchhandlung. 204 1-2

Keresek 14—16 éves fiút tanoncul. Cim: Schmidt Arthur timár-mester Szászváros, Kovács-u. 11. sz. 196 2-

A „Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaság” **könyv- és papirkereskedésébe egy ügyes fiú,** ki legalább 2 gimn. osztályt végzett és magyarul, németül és románul beszél, **tanulónak** azonnal felvétetik.

Eladó ház. Szászvároson, a Varga-utcában levő Gombos György-féle ház eladó. Bővebb felvilágosítás nyerhető Gombos Gyula urnál Hegy-utca 17. szám alatt. 194 2-3

Bérbeadó! Lozsádon (Megyei-ut 17. sz. alatt) egy ház, nagy kerttel, udvarral, istállóval stb. 6 évre bérbeadó. A korcsmajoggal bíró házban korcsmahelyiség és szatócsüzlet is van. Értekezhetni: Farkas Ferenc tulajdonossal Lozsádon. 195 2-2

Fürdőmegnyitás!

F. év március hó 6-án a Birtler-féle kádfürdő megnyílik. Fürdőrend: csütörtök, péntek, szombat és vasárnap egész nap. Fürdésdíj személyenként 1 kád egy órára szappan és lepedő nélkül 5 korona, szappannal és lepedővel 7 korona.

200

Két személy közösen egy kádba nem fürödhet.

Pártoljuk a helyi ipart!

Treuer Sándor

kávés, vendéglős és cukrász Szászváros, Fötér.

Naponta frissen csapolt Dréher-sör, kükküllő-menti borok, izletes sütemények.

Az ifjuság találkozó helye.

NAGY SÁNDOR

uri és női cipész Városháztér.

WACHEL FRIGYES

borbély- és fodrász-terme Vásártér.

HIRSCH IGNÁC

uri és női cipész Hegy-utca 3. szám.

Hegedüs Lajos

épület- és finom bútör-asztalos Galamb-utca 5. sz.

Kovács József

uri és női cipész Sörház-utca 4. sz.

CSÉCH ALAJOS

esztergályos Országút.

Ájben Géza

úri kalapkészítő Szászváros, Sörház-utca 9. sz.

Kiadó.

MOJSZE MIKLÓS

férfi szabó üzlete Varga-utca 2. szám.

Kiadó.

Kemmen András

elsőrendű higienikus borbély- és fodrász-terme Vásártér.

Tiszta és pontos kiszolgálás biztosított.

KOHN JÓZSEF

férfi és női cipész Fötér.

GAUGER FRIGYES

kovács- és kerékgyártómester Kovács-utca 3. szám.

PÁRIS ALBERT

épület- és bútör-asztalos Kistimár-utca 4. sz.

MOLNÁR JÁNOS

férfi szabó üzlete. Városháza-tér.

ÉRTESETÉS!

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Szászvároson Ország-ut, a Benkő-féle „Csoport”-üzlethelyiségben **fűszer-, esemege- és vegyes-kereskedést**

nyitottunk. A t. közönség szives pártfogását kérve vagyunk teljes tisztelettel

202 **Májér Testvérek** 1-2

Szokott Ön hirdetni?

Reklám!

E nélkül nincs üzleti élet! oo

Aki ingatlant vagy bármit vesz, elad, bérel, bérbead, vagy vállalkozik, munkát, vagy munkásokat keres, az hirdessen a

Reklám!

Ma már a jó bornak is cégér kell!

Többszöri, állandó hirdetéseknel nagy kedvezmény!

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKÉ-ben

Többszöri, állandó hirdetéseknel nagy kedvezmény!